

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrančkovana
pisma se ne sprejemajo.

N. ročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v ponedeljek, četrtek in soboto.

Volitev v trebanjskem okraju.

Namesto blazega, nam nepozabljivega grofa Barbota, zvestega domorodca in vernega katoličana, ki nam je prežgodaj umrl v službi domovine, sedeljuoč v državnem zboru, volili bodo trebanjski, radeški in kočevski okraj že dne 3. januarja novega poslanca za državni zbor.

Čeravno je zavest tudi v teh krajih že prodrla, kakor povedo poročila in kakor je pokazala zadeja volitev, je vendar ta okraj za nas najbolj nevaren, ker volijo z njim — nemški Kočevarji, kateri še vedno mislijo, da morajo v vseh rečeh nasprotovati svojim slovenskim sodeželanom. Pa to nas še ne vznemiruje toliko, saj vemo, da so Slovenci v večini, ako se bodo volitve volilnih mož dobro rešile pod nadzorstvom skušenih rodoljubov. Kar nam nepokoj dela, je le veliko število slovenskih kandidatov. Eni pravijo, da jih je sedem, drugi jih naštejejo še več. Kam hočemo s tolikimi kandidati? Nevarnost je velika, da se naši glasovi ne razcepijo, in da ne zmagajo Kočevarji in nemškutarji, ki bodo gotovo kakor en mož volili vsi enega kandidata. Ako bi ne bilo nemškutarskega kandidata, ampak vsi slovenski, potem bi mi rekli: naj se poskusijo, kdo bo več glasov dobil! V tem slučaju bi se mi celo protivili temu, da se ljudem kak kandidat kar diktira, in da morajo vsi drugi kandidati odstopiti; kajti naj bo voljen Poštenovič ali Domorodski, Domovinski ali Našinec, da je le naših misli in zvest sin domovine, mi se poganjamo le za princip, ne za osebo, mi bi volitev drage volje prepustili volilni borbi, naj bo še toliko kandidatov. Drugačna je pa stvar

v tem slučaju, ko zna škodo trpeti princip, cela domovina, ker nemškutarska stranka ni domovinska, slovenska stranka.

Centralni odbor v Ljubljani bo pozvedel pri Trebanjskih in Radečanih, Žužemberčanih in Mokronožanih, kateri kandidat bi jim bil najljubši, kateri bi imel največ upanja do zmage. Potem bo centralni odbor nasvetoval tistega kandidata v volitev.

Za vse druge kandidate pa nastane potem domovinska dolžnost, da prostovoljno od kandidature odstopijo, ker to zahteva narodna disciplina, in kdor se temu protivi ter še dalje svojo kandidaturu pokonci drži, postavljen bo v eno vrsto z odpadniki naroda, ker bo pripomogel k zmagi nemškutarjev, ker sam brez podpore centralnega odbora tako ne more zmagati. To se prav lahko izračuna. Pri zadnji volitvi je bilo oddanih 139 glasov, grof Barbo jih je dobil 97, Wurzbach pa 38. Če je zdaj 7 slovenskih kandidatov, eden od centralnega odbora imenovan, šest pa postranskih kandidatov, vsak le 5 glasov vjame, kar mu ne bo tako težko, vzame to glavnemu kandidatu že 30 glasov, tako da mu jih ostane le 67 in s temi ni voljen, ker absolutna večina znaša 70 glasov, in potrebna je druga volitev. Pri toliki zmešnjavi, če bo toliko kandidatov, da volilci ne bodo vedeli, pri čem da so, je pa tudi lahko mogoče, da nemškutarji naše volilce zbegajo in jih nekaj na svojo stran dobodo, potem se pa zna tudi zgoditi, da bo voljen nemškutarski kandidat.

Za to zahtevamo od narodnih kandidatov strogo in brezobzirno, da se podvržejo brez-pogojno narodni disciplini, da od svoje kandidature odstopijo, če jih centralni odbor ne

bo mogel sprejeti, kajti le eden se more izvoliti iz vseh, ki se ponujajo.

Glavna stvar pa sloni na ramsih izobraženih rodoljubov v tistih krajih, da bodo nadzorovali volitve volilnih mož, ter potem strogo ohranili disciplino pri glavni volitvi, ter volilnim možem dopovedali potrebo edinosti. Z Božjo pomočjo se bo dolenskim rodoljubom in centralnemu odboru posrečilo, izbrati pravega moža, kteremu smemo svoje duševne in materialne interese v oskrbo in obrambo izročiti, moža poštenega, rodoljubnega, za blagor domovine vnetega, učenega in vernega, blagočutnega in razumnega, da bo imel srce za potrebe našega naroda. Tega moža volite enoglasno brez ozira na kako prejšnjo obljubo ali zavezo ali na osebno nagnjenost.

Veliko je bilo naše veselje, ko smo pri zadnjih volitvah tako sijajno zmagali, in s tem v čast spravili slovensko ime in Krajsko deželo, ker skoraj nikjer niso tako možato volili, kakor smo pri nas. Gledati in paziti moramo, da si zdaj pri tej volitvi ohranimo to častno ime, kot značajni in zvesti možé, ki znajo svoj princip braniti.

Ako pri tej volitvi propademo, česar nas Bog veruj, znalo bi nam to mnogo škodovati, ker bi nemškutarji reč precej na veliki zvon obesili, in na Dunaji bi se reklo, da naša reč zopet nazaj leze! In kesali bi se potem celih šest let! Zato delajmo, dokler je čas, in obvarujmo se sramote in blamaže.

Tisti kandidati, ki nam pretijo zdaj narodno disciplino skaliti, vzeli nam bodo pač morda en sedež v državnem zboru, pa nadomestiti ga ne bodo mogli; tako težko priborjanih slovenskih poslancev se bo za enega

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XLII.

Peta šola! To je že v drugem nadstropji, pot do nove maše in Bog ve do česa še! Gospod si, vse te vika, še celo gospod profesor veronsauka, ki ni več samo katehet; le domača zlahta te ne vika in zarobljeni kmet tudi ne, temu si še zmiraj študent, ker te je poznal, ko si bil še tako in tako majhen, in se mu „feržmaga“, da imaš gosposko suktnjo, on pa nobene ali pa kratek „pruštof“. Le mlajša dekleta te še prijazno pogledujejo in se nadjajo, da bodo na tvoji novi maši družice, stare žene pa si žele, da bi to kdaj včakale, in se s tvojo materjo rajše pogovarjajo.

Peta šola je že ukraj praga, ljudje vendar že začno verjemati, da utegne s tebe res kaj biti, da ne boš šole na kol obesil in potem doma postal vsem odveč, na sramoto svojo in staršev.

Da, da, peta šola! Tudi ti si ponosen, šteješ se že med gospode, in res si že marsikter tvojih sošolcev povezne pinjo na glavo.

Tudi mene je to vzvišeno čutje popolnoma prevzelo, ko smo prvokrat prišli v cerkev in resnobnih ponosnih korakov marširali memo prvo-, drugo-, tretje-, in četrtošolcev naprej k stranskemu altarju in tam zasedli klopi, pa tudi obstopili altar. Kaj pa še le, ko smo — namesto k nunam — v nedeljo šli v križansko cerkev! „To so ta večji“ — so šepetali ljudje in to me je napihovalo tako, da se nisem ozrl ne na levo ne na desno, ampak držal se ponosno in napihojeno, kakor da bi bil kak deželni predsednik, general ali celo šolski nadzornik a lá Pirker. (NB. Pirker je bil takrat izgled pohlevnosti, toraj se ta primera poda mu le zdaj, ko je deželni šolski nadzornik — po čegavi milosti, že marsikdo ve, tudi jaz.)

Vse je bilo toraj veličastno na meni, ali — obleka moja se je malo podala moji gosposki zavesti. Videlo se jej je, da jo je delalo in popravljalo več krojačev, čevlji pa so bili trdni „na rom“, oče so jih bili naredili z dobrega usnja in dobro podkovali, da so morali trpeti vse leto. Še slabše je bilo z mojim šolskim orodjem, komaj polovice knjig je zmegla očetova in moja možnja, čeravno so

mati še svoje zadnje dvajsetice rešili debelega povoja cunj, v katerem so bile ležale že več let. Na stanovanje sem prišel drugam, kjer nas je bilo več skup, in dobil tudi inštrukcije po dve srebrni dvajsetici na mesec. Hrana mi je povsod ostala, nek dobrovoljni gospod mi je priskrbel je tudi še za nedeljo, večerjo so mi pa mati zakladali s krompirjem in fižolom. Se ve, da bi o tej hrani po hišah lahko zopet marsikaj rekel, pa ne maram žaliti dobrotnikov, ki so imeli dobro voljo; tudi se „šenkanemu“ konju ne gleda na zobe.

Rajši pristopimo k šoli, o kateri že naprej povém da ne bo tako kratka, kakor je bila četrta.

Iz dozdanjih črtic bo bralecem znano, da sem se o počitnicah bil nekoliko navzel tistega duhá, kateri še zdaj ne sme po šolah na jasni dan, ampak se primerno zatira, da ne dobi godnih peruti, s kterimi bi se pred svetom mogel vzdigniti do vidne višave. Vendar moram še opomniti, da se je tisti Heinrichov in drugih duh, kterega sem se zunaj šole naviekel še po branji raznih nemških knjig, hudo bojeval z novim vironjencem, po Potočniku, Pin-

skročilo; „Tagblatt“ pa se bo začel zopet napihovati, kakor žaba v basni.

Zato prosimo še enkrat in povdarjamo: disciplina, disciplina in zopet disciplina!

Politični pregled.

Avstrijske decele.

V Ljubljani 15. decembra.

Kako sodijo Nemci iz prave pruske Nemčije o naši vojni postavi, nas podučiti v Mainz uzhajajoča „Katholische Stimme“, ki piše od besede do besede: „Der österreichische Kaiserstaat steht vor einer schweren Entscheidung. Die Regierung will das Wehrgesetz, wonach das Heer 800.000 Mann beträgt, auf weitere 10 Jahre bewilligt haben. Dagegen sträuben sich nun die Liberalen. Sie wollten wohl gar zu gern das Reich wehrlos haben, damit man es leichter als „gute Beute“ erklären könnte. Hoffentlich sind aber die Conservativen stark genug, um solchen Gelüsten entgegenzutreten. Oesterreich hat den unseligen Wettkampf mit den Rüstungen nicht begonnen. Es rüstet aus Nothwehr, mögen daher andere, die eine weit grössere Macht haben, den Anfang machen.“ — Kaj pravijo naši ustavoverci k tej izjavi? Ali ni sramotno, da ima Avstrija v tujih državah več simpatij, nego doma pri lastnih podložnikih? Zares svet se na glavo postavlja; Nemci v „rajhu“ morajo Avstrijo braniti pred Nemci v Avstriji!

V „Kölnische Zeitung“ pa se piše o istej zadevi iz Dunaja: da je glasovanje o vojni postavi potisnilo ministerstvo in krono na desno stran zbornice; da ustavovercem ne ostaja drugzega, ko glasovati za vojno postavo, in nakopati si tako zasmehovanje ljudstva, ali pa napraviti razpor med centralisti gosposke in poslaniške zbornice. S tem razkrojem bo pa ves vpliv ustavovercev pokopan. Tašfe bo najbrž odstopil, in na državno krmilo pride Hohenwart.

Gosposka zbornica je vojno postavo po kratki debati sprejela.

Dvorni svetovalec Neupauer je izdelal nov volilni red za česki deželni zbor. Kupčijske zbornice zgubé volilno pravico, število poslancev iz kmečkih občin pa se zdatno pomnoži. Tudi veliki obrtniki imajo posebej voliti. Ker bi pa po tem volilnem redu prišli Čehi v večino, ni dosti upanja, da bi česki deželni zbor

ta red potrdil, ker imajo v njem do zdaj Nemci večino. To je, kakor bi se Kočevarjem volilni red za Kranjsko v potrjenje predložil. Kako preskočiti ta prepad? Po naših mislih je to prav lahko: prvi volilni red je bil oktroiran, naj se še popravljeni volilni red oktroira!

Vnanje države.

Angleži so zopet v velikih zadregah. Afganci so napadli generala Roberta v Kabulu z veliko močjo, in če se jih ne vbrani, zna se mu slaba goditi, ker še z lahka v Indijo nazaj zbežati ne more, podpora pa se mu tudi ne more poslati, ker so visoki hribovci zelo s snegom zameteni, tako da je prehod več armade skoraj nemogoč. Posadka v Kabulu je tedaj oblegana ter v veliki nevarnosti. Da tudi v Indiji Angleži niso posebno varni, nam kaže dogodek, da je nedavno nekdo na podkrajja lord Lyttona streljal.

Največo težavo imajo Angleži pa še z **Ircl**, ki se neprenehoma ustavljajo. Čeravno vlada njih voditelje zapira. Dsraili je zdaj zaprte Irce zopet spustil, ker bi bili itak po porotnikih oproščeni. Z irskim vprašanjem ne vé Anglija kaj početi, in nemara bo še Beaconsfield odstopiti moral zavoljo irskih homatij.

O zvezi med **Nemčijo** in **Avstrijo** sodijo tudi nemški katoliški listi, da še ni gotova, in da so se vršili v navzočnosti Bismarka na Dunaji le neki pogovori, ne pa dogovori.

Na **Francoskem** so v mnogih mestih, tako v Nantes, Angers, Montpellier, Saint-Etienne, Toulouse, Chartres, Saintes, Troyes, Nizza, Le Puy, Tours itd. obhajali z veliko slovesnostjo in razsvitljavo praznik brezmadežnega spočetja Marijinega. To nam je v tolažilen dokaz, da katoliško življenje na Francoskem v klub rovanju in kriku radečkarjev še ni izumrlo, temveč da se vedno lepše razcvita.

Črnogorski zastopnik v Carigradu se je pritožil, zakaj Turčija toliko časa ne izprazni Guzinja, da bi ga mogli Črnogorci zasedeti. Porta je obljubila, da hoče to v kratkem storiti.

Izvirni dopisi.

Iz Šentjošta nad Polhovimgradcem, 10. grudnia. (Odgovor na dopis v „Sl. Narodu“.) Nek tukajšnji mladenič, napol dijak, ki se je najprej šolal v Ljubljani, potem v Gorici, enkrat

celo mahnil v Zagreb, letos, ko je mesec dni prebil v Gorici, prikorakal je domu; je spomladi meseca januarja napadel v „Sl. Narodu“ nas Šentjoške farane, da smo sami bebci, nemci, ter da ga ni moža, da bi bil sposoben za županov stol. Tega mladenča gotovo naše občinske zadeve čisto nič ne zadevajo, ker, kakor so bili naši prednamci, tako smemo tudi mi njih potomci ponosni biti na svojo čast in dobro ime, ki ga vživamo in ga nam mora priznati vsaki pravi rodoljub. Kake više inteligence, kakor nam opomni omenjeni dopisec, gotovo pri priprostitih hribovcih ni treba iskati, ali toliko že umemo, da svoje občinske zadeve pošteno, natančno, omenjenemu mladenču gotovo v najmanjši kvar opravljamo, ter smo pri vsaki volitvi, ali kadar je ploh kaj veljalo za narodno stvar, stali trdni kot skala za narod, in naše geslo je bilo in bo: „Vse za vero, dom, cesarja.“

V dopisu od 16. novembra nam omenja o neki „narodni šoli“, ki po njegovem mnenju bi gotovo mogla v prav kratkem času stati, da bi v njej zajemala mladina najvišjo omiko. Mi sami se dobro zavedamo, brez njegovega sveta, da je šola res koristna naprava; ali v tih okoljstvih, kakor smo tu, bi pri najboljši volji ne mogli zadostovati novi šolski postavi. Fara je silno raztresena, hiše posamezne, tako da bi morali otroci poleteti v silni vročini, pozimi v hudem mrazu ter debelem snegu skor dve uri daleč hoditi, da bi dobili najviše inteligence, kakor js tudi omenjeni mladenič, čeravno jo išče, kakor nekdanj Telemak Ulissa, sam ne more dobiti.

Nadalje napada tukaj velecenjenega rodoljuba g. župnika, da ne skrbi za omiko svojih faranov, in nima ljubezni do naroda.

Tukajšnji visokočastiti g. župnik ima gotovo najboljše, za blagor in srečo svojih faranov vneto srce, zato tudi najboljše ime ter veljavo vživa pri vsih faranih, ter pri vsih vrlih rodoljubih, in se ga bomo gotovo tudi s ponosom in hvaležnim srcem spominjali mi in naši zanamci, dokler se bode čulo o njegovem blagonsnem delovanji med nami, in toraj nič bolj ne želimo, ko da bi g. župnik še mnogo mnogo let med nami pastiroval, nam v največe veselje in blagor.

Omenjenega mladenča pa opozorimo, naj svojo umazano robo gre drugam ponujat, pri nas smo ga siti do grla, bomo mi že svoje

tarju in gospodu s Šmarne gore mi vcepljenim, in da sta se oba hudo ruvala, predno je slednjič zmagal eden — kateri, se bo že videlo.

Med profesorji sta bila záme mikavna posebno dva: profesor slovenščine in nemščine. Prvi je bil profesor Macun, ki je tskrat menda z Zagreba prišel. Ta nas je potipal za žilo, a našel, da slovenski brez izjeme nobeden prav čisto nič ne zna. Zato je začel z nami slovnico prav s prvega, s čemer se nam je pa silno hudo zameril. Ker je nekoliko na hrvaško zavijal, se je vprla vsa šola, nji na čelu škrici, in ko nas je hotel strahovati, so nekteri izmed njih, ki so imeli „imenitne“ očete, to domá povedali, očetje so menda leteli k vladi in zatožili profesorja. Tudi meni se je bil zameril, ne toliko zavoljo svoje „čudne“ slovenščine in zavoljo tega, ker je strogo zahteval, da se moramo slovnice učiti, kolikor zato, ker je bil vzrok, da je moj prijatelj Gabriel Preširen dobil „consilium abundi“ in šel potem na Hrvaško v Varaždin na gimnazijo. Bila sta se namreč razprla in malo je manjkalo, da Preširen ni dal zausnice šibkemu profesorju.

Ali tega profesorja tudi mi nismo dolgo imeli; menda še štiri mesce ni bil tu, pa je bil premeščen „aus dienstesrückichten“ — po domače: zato, ker se je reklo, da trosi med dijske panslavistično seme. Čeravno ga mi iz prej navedenih vzrokov nismo posebno radi imeli, nas je vendar obsula vse strašna tuga in tekle so solze, ko nam je v šoli naznanil, da nas mora prepustiti drugim, ker je premeščen na drugo gimnazijo — kam, se ne vem več spominjati, najbrže v Gradec, kjer še zdaj biva.

Bolj ko pri nas je bil priljubljen pa v viših šolah in tako se je zgodilo, da smo mu o hudi zimi napravili vsi dijaki velikansko bakljado in večernico v Gradišči pri sedanjih „kroni“, kjer je stanoval. To je bilo veličastno in ko je govoril nam par besedi, njegovo seme ni padlo na skalo, ampak se je prijelo bolj nego je bilo marsikomu ljubo, posebno novemu vodji dr. Mitteis, ki je nastopil za obče priljubljenim ravnateljem Nečasekom, kateri je bil najbrže poslan z Ljubljane z enakih vzrokov, kakor Macun. Kakor jaz, je gotovo vsak izmed nas, ki smo ga bili žalili, na tihem prosil ga

odpuščenja, le škrici ne, ki so rekli, da je prav, da „Hrvat“ gre; kako smo se mi zaradi tega z njimi pozneje zmenili, pride tudi še na vrsto. Na Macunovo mesto je prišla „kapaciteta“, ki je še zdaj na gimnaziji, in tako je zopet vsak vedel, da dvojke ali celo trojke v slovenščini ne bo nobeden dobil. Je bilo že zopet dobro priskrbljeno, da se ne zaredi slovenski duh.

Profesor nemščine je bil tujec, trd nemeč, ki je pa zato tudi silno veliko zahteval od nas. Njegova nemščina nam je bila kakor pezdirje, trske ali žaganje, kar nismo je mogli prebavati. In ko je enkrat nekaj rekel, da smo mi Kranjci najbolj zabiti narod na svetu, da pri njem vsak poba, da se le brati nauči, zna nemški bolje od najboljšega izmed nas, smo imeli o hudi zimi ob osmih zvečer v „zvezdi“ shod, čegar nasledek je bil ta, da so bila tisto noč profesorju vsa okna pobita in skoz nje v njegovo sobo zmetano vse, kar je kdo zmrznene na cesti zagrabil. Potem je bila preiskava, pa brez vspeha, a profesor, ki je nas dolžil, je moral drugi dan izreči, da od nas kaj takega ne misli, ker smo ropotali, da je bila groza. Pomagalo je pa to njemu in nam, ker je potem

občinske zadeve, brez njegovega sveta, dobro oskrbovali ter omike nikdar ne po njem merili.

Županija v Šent-Joštu 10. grudnia 1879.
Jan. Gerdadolnik, Jakob Skvarča,
župan. svetovalec.

Anton Tominc, svetovalec.

Iz Cirknice, 12. dec. Cerknica in njena okolica poslala je grofu Hohenzwartu sledeče pismo:

„Vaša ekscelencija! Visokorodni gospod grof! Kolikor je pri umetno sestavljenem volilnem redu mogoče, dobil je državni zbor po zadnjih volitvah svoje pravično, naravno lice gledé posebnosti deželâ in različnosti narodov. Slovenski narod je v vseh svojih pokrajinah — izvzemši tužno zapuščeno Koroško — volil mnogokušene najzvestejše in najdelavnejše rodoljube, naš razdeljeni narod je sè sijajno vedno složno poslal v državni zbor može, katerim je bil vedno v vsacem političnem položaji, kot poštenim narodnjakom, kot vrlim Avstrijancem, trden program, da se po vstavnem potu naredi mir in sprava mej narodi, in da sporazume cerkev in državo. Kot hvaležen odmev Najvišjih besedi v prestolnem govoru: Moja vlada se bode neprenohoma trudila, da bode jednako skrbno gojila duševne in gmotne interese vseh narodov v cesarstvu — bila je po Vašej ekscelenciji osnovana in iz udanih src ogromne večine zborove odobrena adresa, ktera razodeva popolna sredstva, da se zacelijo silne in mnogovrstne rane, ki jih je prizadejala samopridno in enostransko gospodujoča stranka prejšnjega sistema.

Ta adresa zaznamuje pota, da se v vašej vzajemnej domovini utrde pravice in svobode, da se pridobi blagostanje v duševnem, gmotnem in gospodarstvenem oziru v soglasji dežela z državo, da se dejanski izvrši §. 19 d. o. p., da so vsi narodi države enakopravni, da ima vsak narod nedotakljive pravice do razvijanja jezika v šoli, uradu in v javnem življenji, in da po teh sredstvih postane država na zunanji silna, močna in spoštovana.

Njih Veličanstvo, naš presvetli cesar, kojemu je edini blagi smoter, viditi vse ljube narode pod eno streho, kot eno samo družino srečne, je Vaše delo in namere z Najvišjim odlikovanjem priznalo in potrdilo, kar je vsomiro- in pravico ljubno Avstrijo in posebno nas Slovence, ki Vas s ponosom imenujemo slovenskega zastopnika, navdalo z veliko ra-

dostjo in sladkim upanjem, da bode tudi nam v prihodnje v ustavnem okviru bolje!

Največe poročstvo gledamo mi v Vašej Preuzvišenosti na čelu preblagih boriteljev.

Vaša ekscelencija! Blagovolite to preponižno pismo od Cerknških občanov in njene okolice sprejeti kot znamenje hvaležnosti in navdušenega čestitanja o priliki Najvišjega odlikovanja. Dovolite nam, da smemo ponižno skleniti se zaupno-hvaležnim klicem:

Slava prvaku slovenskih poslancev!

Tisočera slava vodji avstrijskih poslancev!

Visokorodnemu grofu Karolu Hohenzwartu!

Poslal je pa tudi občinski zastop ministerstva predsedniku grofu Taaffeju sledeći telegram:

„Zastop Cerknške občine razvidi iz Vašega vsestransko pravičnega govora v zadaji debati državnega zbora, da bodejo avstrijski narodi vsled Vašega prizadetja gotovo zadobili narodno in politično enakopravnost. Sprejmite naše popolno zaupanje, Bog daj najboljši uspeh. Najtopleja zahvala naj Vam pa bode za Vašo odločno in narodom avstrijskim pravično izjavo.

Iz Leskovic nad Loko 10 dec. Skeleče mrzla burja brije okolo častitljivega Blegoša, mogočnega našega varuha, pometa s snegom, ga visoko sem ter tje zanaša in velike zamete napravlja, ali vendar se je na praznik M. B. 8. dec. dovolj ljudstva zbralo pri farni cerkvi sv. Urha v Leskovic. Vabilo jih je gosto strelanje, ki se je mogočno odmevalo po bližnjih gorah in planinah. Kaj pa je bilo? Novi, veliki kamniti altar se je imel blagosloviti, ki ga je znani mojster Vurnik iz Radoljice ravno zdaj dogotovil. Ne rečem zastopnj mojster, njegovo delo samo priča vsakemu, ki ga ogleduje, da ga je izdelal strokovnjak ki ima estetično izobražen okus, pa tudi pozna ne le stavbena, ampak tudi cerkvena pravila. Ves altar, 22 čevljev visok, je do zadnjega izdelan iz lepega kamna; in sicer menza in stebri iz rudeč-ga marmorja, glave in podnožja stebrov, kakor tudi 11 kipov svetnikov iz peščenega kamna in potem pozlačene; tabernakelj iz krasnega, belega tirolskega marmorja, vsa druga arhitektonična dela pa iz koroškega višnjevo-sivega marmorja. Vse to je izgotovil za čudovito malo ceno 1700 gl., natanjčno po pogodbi, kar je pri cerkvenih delih največe hvale in priporočila vredno. Akoravno sedanji časovod denarja pomankuje, tudi v naših hribih.

vendar je tukajšna mala fara z največim veseljem zložila denar za altar, ker se je precej na prvi pogled vsakemu prikupil, da se ga ni mogel nagledati. Naj še omenim, da kamniti tabernakelj prav nič vlage in mokrote ne napravlja, kakor je nekdo pred kratkim časom pisaril; le od znotraj mora biti dobro z lesom obložen.

Sploh mislim, da kjer je kolikaj mogoče, je zmeraj boljše trden kamnit altar za dolge čase postaviti, kakor pa slabega lesenega, ki vednega popravljanja potrebuje. In za to ni nobeden bolj priporočila vreden kakor ravno omenjeni vrli mojster Vurnik iz Radoljice, na kterege se sme vsakdo popolnoma zanesti, kar zadeva delo in ceno. Kakor slišimo, zdaj tudi izdeluje velikansk altar za kamniško cerkev, krasen tabernakelj za železniško in še za druge cerkve celó na Štajarskem.

Naj se mu delo vselej tako dobro pospešuje in posreči, kakor do zdaj! Bog daj!

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 15. decembra.

V sredo obravnavamo vojno postavo, najbrže zopet brezvsespešno. Soboto zadnja seja pred prazniki.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Razdelitev obleke ubogim šolarjem in šolarcam) je bila preteklo nedeljo. Oblečenih je bilo 40 dečkov in 40 deklic popolnoma od nog do glave. Na čelu dobrodelnih dam je bila gospa soproga deželnega predsednika. Otroci so bili veseli, ko so dobili novo, gorko in primerno zimsko obleko, zraven pa še štruce kruha, darovanega od tukajšnjih pekov. Razen gospá in gospodičin, ki so vse to priskrbele, in dobrotnikov je bilo pri razdelitvi še mnogo drugega občinstva. Omeniti nam je še, da je vodstvo hranilnice za ta namen darovalo 200 gl.

(Goveja kuga) Deželna vlada razgláša, da je goveja kuga zdaj razen dveh vasi (v novomeškem in črnomaljskem okraji) že popolnoma zatrita na Kranjskem. Vendar so do zdaj, kakor postava ukazuje, živinski somnji prepovedani še po vseh okrajih, če tudi niso več okuženi.

postal pohlevnejši in je tudi tevtonski duh izkadiril se mu.

Koliko ima ta šola dogodeb! Toda jaz ne bom popisaval vseh, le one bom omenil, ki so v zvezi z namenom teh črtic, namreč, kako sem se jaz dalje likal.

Dandanes človek ni olikan ali omikan, če ne hodi v gledišče, ne kadi in ne pleše. To je že petošolcu potrebno, a jaz nisem o vsem trojim še nič vedel! Še celó v gostilnici sem bil redkokrat, da bi bil sam plačal ali kaj izdatnega pil; kako je človeku, če je pijan, o tem še pojma nisem imel, toraj tudi nisem umel nemškega pregovora: „Wer niemals einen Rausch gehabt, ist kein rechter Mann.“ Le stojmo, bomo videli, kako sem jaz skušal privojiti si tudi ta del sedanje omike.

Prvo sem imenoval gledišče. Vedel sem za poslopje, a v njem nisem še nikdar bil, toraj njegovih notranjosti nisem poznal. Naravno! Prvič nisem imel denarja, drugič nam je bilo prepovedano hoditi v gledišče — dva močna vzroka, da ga do tje znotraj še videl nisem. Pri vsem tem pa sem po branji imel vendar nekoliko pojma o tem, kaj je glediščna

igra, da! že v tretji šoli sem bil sam spisal neko pokveko z naslovom „das Vehngericht“, in naš profesor je bil šel med poslušalce v zadnji klopi, ko smo jo igrali. Veče naloge sem bil jaz prepustil boljšim jezikom, sebi sem pridržal le rabeljna, ki nič ne govori, ampak obsojenca le na vislice — v šoli za peč — pelje. Gabrijel Preširen me je pa opomnil, da bom za rabeljna morda jaz sam preslab, ker je že takrat hodil v gledišče in videl, da obsojenca na vislice ali na enako prijeten kraj pelje zmiraj po več rabeljnov, ker je nevarnost, da bi ne všel, če ga samo eden v smrt tira. Toraj se je ponudil on za drugega rabeljna in prišel tudi v vsi opravi srednjega veka, katero je dobil po svojem gospodarji z gledišča; tej opravi je pa pridal še sam pipo, katero je res tudi pržgal. Igra se je bila pričela in ko imava nastopiti jaz in Preširen, pridem jaz v navadni obleki, on pa kakor nemški „landsknecht“ s sulico in mečem, pa tudi še s pipo v ustih, s ktere krepko vleče in dim spušča. Na to priteče profesor (suplent v R.) in reče Preširnu, naj pipo vzame z ust. Ali Preširen, ponosen na svojo obleko in nalogo, se odreže:

„Kaj? Da bi rabelj pri obešanji ne zaslužil še za tobak?!“

Se ve, da je bil na to splošen smeh, obsojenec nama je ušel v klopi, sodnike pa je razpódl profesor, in tak je bil prve moje gre konec — smeha dosti, še celó preveč. Kaka je bila, ne vem več, zdi se mi pa, da je bila strašno strašna.

Te prej pozabljene epizode v tretji šoli spomnim se zdaj, ko pridem do pravega, deželnega gledišča. V peti šoli se nas je zaročilo več, da gremo enkrat v gledišče. Le 13 kr je stala galerija, a lump, če jih imaš! Jaz bi bil strašno rad šel gledat take igre, ker se mi je zdelo, da so drugačne od tistih na trgu, kamor smo včasih šli „Kašperla“ gledat, pa z najboljšo voljo nisem vedel, kje bi jih dobil. Z gospodinjjo sem se bil že zmenil, da me ne bo ven zaprla, toraj le še 13 kr. Nič lajše ko to! Sedmim prestavim Litvija po en kapitel v nemško, pa imam celó 14 kr. Kompetentov se ne manjka, posebno škroci radi dajó 2 kr. za kapitelj — in imel sem denar, da sem kupil si karto za galerijo in se tam naslonil pričakovaje, kaj bo.

(Zaradi loterijskega posojila poldrugega milijona gl.) so mnogi v skrbeh, da se bodo mestne doklače zvikšale. Pa se ne bo zgodilo; posojilo je prav dobro, potrjeno tudi po narodnih mestih odbornikih. Več o tem poročamo prihodnjič v članku.

(*Marijno počevanje*) se zove iz „Danice“ posebej natisnjen sestavek, ki podučuje, kako naj se blažena devica časti v adventnem času.

(*Slavnostni sprejem slovenskega pešpolka Kuhnovega št. 17.*) se zove knjižica, ki jo je spisal Fran Hlavka in se dobi v „narodni tiskarni“ za 15 kr. Poleg popisa sprejema in prikladne pesmice „Kuhnovska“ od Resmana, obsega knjižica tudi kratko zgodovino slavnega našega polka.

(*Ustrelil se je*) neki „feuerwerker“ pod Rožnikom. Našli so ga še le čez več dni v snegu zakopanega. Uzrok so bile bojda denarne zadrege.

(*Zakaj sobe merijo.*) Nekteri ljudje poprašujejo, čemu po hšh sobe merijo? To je vsled postave od 1. julija tega leta, da se bo zvedelo, koliko vojakov bi se dalo v Ljubljani pod streho spraviti, če bi v slučaju kake vojske veliko vojakov v Ljubljano prišlo. Vendar v tem oziru ni treba imeti prevelikih skrbi, ker se bo itak v Ljubljani velika kosarna zidala z denarjem, ki ga mesto dobi pri loterijskem posojilu.

(*Mikavno.*) Gosp. Sedlmayr z Bavarskega je ravno kar prišel v Ljubljano z nekimi novimi pripravami, ktere imenuje „mikrofon v zvezi s telefonom“; pokazal se je na več krajih in povod bil dobro sprejet. V četrtek zvečer misli kazati v čitalničnem steklenem salonu svoje aparate, o kterih bomo prihodnjih nekoliko več omenili.

Razne reči.

— Iz Krškega. 12. dec. O ustanovljenji podporne zaloge za revne učence na tukajšnji meščanski šoli. Vsaka dobrota naj se dobro in hvaležno uporabi. To je gotovo dober nauk, ki ima brez dvombe v vsakem slučaju veljavo. Novo meščansko šolsko poslopje, zidano in darovano po blagorodnem gospodu Martinu Hočevarju, tem velikem šolskem prijatelju, je ne samo velikanski dar, ampak tudi velika dobrota. Ali drugo vprašanje je, če se more ta dobrota dobro uporabiti. Do zdaj, v teh kratkih letih obstanka nove meščanske šole, deloma to še ni bilo mogoče, deloma pa se morebiti tudi ni poskušalo. Kakor drevo še le kasneje sad rodi, in ne koj potem, ko je bilo usajeno, in kakor je le tedaj prav rodovitno, če ga sadje-rejec dobro in umno oskrbuje; ravno tako bode tudi novo, lepo šolsko poslopje in učilnice (4razredna ljudska in 3razredna meščanska šola), ki so v njem, le tedaj sad rodile, ako se bode ljudstvo te velike dobrote plemenitega g. Hočevarja posluževalo. S kratko rečeno. Veliko šolsko poslopje v Krškem bode le tedaj potreben pomen in zadostno veljavo imelo, ako bode lepo število ukaželjne mladine noter in ven hodilo. Za tem grmom pa je ravno zajec skrit. Od kod namreč dobiti dovoljo šolskih otrok za 7 razredov, ko ima malo Krško mesto z okoliškimi otroci vred komaj za 3 razrede dovolj učencev? Ali morebiti iz bližnjih far, iz Leskovca in iz štajerskih občin (Videm in Rajhenburg?) Težko, kajti ti kraji imajo že svoje šole s precej veliko razredov, a še za višje učenje imajo le redki stariši in otroci veselje.

Ali pglavitni vzrok, da dolenski kmetje,

od kterih bi tukajšnja šola največ gojencev pričakovati imela, ne pošiljajo svojih otrok lesem, je poleg raznih drugih vzrokov revščina. Če hoče kmet svojega v mesto v šolo dati, stane ga to na leto od 120 do 150 gl. Koliko pa je dolenskih kmetov kteri bi to na lahek način zmogli!? Ako hočemo torej ustanovljeno šolo vzdržati za daljne čase, — kar je gotovo zelo važno in za omiko ljudstva potrebno — ako hočemo torej zunanjih učencev privabiti; ponuditi jim moramo raznih podpor. Letos imamo mnogo več učencev, nego lani. Ali kako smo to dosegli. Največ s podporami, kteri učenci zavživajo pri tukajšnjih meščanih in uradnikih, posebno pri gospodu Hočevarju in veleč. kapucinskem samostanu. Za zdaj je to dober pripomoček, a za vse bodoče čase ne. Za trajno vzdržavanje šole treba je vstvariti precejšnjo zalogo (fond), iz ktere bi dobivali učenci stalne letne podpore ali štipendije (n. pr. kach 10 po 100, 15 po 50 gl. na leto). Za ustanovo take zaloge utegne morebiti ustanovitelj šole in pa šoli najudanejši denarni zavod na Kranjskem — kakor se je nadjati — še največ storiti. Ali v ta namen naj bi vsi p. n. šolski prijatelji po svoji moči nekoliko pripomogli. Namen teh vrstic je ravno ta, da se v tej zadevi podpisano šolsko vodstvo z najljubnejšo prošnjo obrača do vseh šolskih in narodnih prijateljev na Kranjskem in na bližnjem Štajerskem, posebno pa do dobrotnikov v Krškem okrajnem glavarstvu, in zlasti še v našem malem mestecu, kjer naj bi gg. uradniki in meščani morebiti v malih mesečnih doneskib izvolili dobro stvar podpirati.

Prsne in pljučne bolezni

naj bodo kakoršne koli, ozdravi najgotovješe po zdravniškem ukazu pripravljeni v Avstro-Ogerski, v Nemčiji, Franciji, Angliji, Španiji, Rumuniji, Holandiji in Portugalski varovani

Wilhelmov

snežniški alop iz zelišč

Ta sok je posebno dober pri bolečinah na vratu in prsih, hripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Mnogi se imajo le temu soku za mirno spanje zahvaliti.

Ta sok je tudi za zdrave dober pri megle nem in slabem vremenu, da se ne prehladi.

Zavoljo svojega prijetnega okusa je dober za otroke, potreben pa vsem, ki so na pljučih bolni. Potreben je tudi pevcem in govornikom zoper hripavost.

Oni p. n. kupci, ki želé pravi snežniški alop iz zelišč, kterega izdelujem že od leta 1855, naj zahtevajo izrekoma

Wilhelmov snežniški alop iz zelišč.

Pri vsaki flašici je tiskan navod, kako naj se rabi.

Ena zapečatena izvorna flaša velja 1 gl. 25 kr., ter jih ima na prodaj zmirom frišne

Franc Wilhelm,

lekar v Neunkirchen pri Dunaju.

Za zavitek se računi 20 kr. (4)

Pravi Wilhelmov snežniški alop iz zelišč imajo na prodaj na Kranjskem samo:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Postojni: Anton Leban, lekar; v Kranji: Karel Savnik, lekar; v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrekoma Wilhelmov snežniški alop iz zelišč, ker tega le jaz izdelujem; neki Julius Bittner izdeluje tudi nekak snežniški alop iz zelišč, pa tistega ni treba vzeti, ker je le po mojem ponarejen, pa ni tako dober.

V ta namen se bode osnovalo podporno društvo, ktero bode darove sprejemalo. Kedar se ustanovi osnovalni odbor in dobé dotična pravila odobrenje sl. vlade, vabili se bodo tudi p. n. š prijatelji k vstopu v omenjeno društvo.

Listnica vredništva.

Gosp. A. Ž. v B. Poslano, kakor sami omenjate, ne spada v področje našega lista, vendar smo spis oddali nekemu strokovnjaku s prošnjo, naj stori z njim, kar se mu primerno zdi. Mislimo pa, da bo vstregel Vašim željam.

Gosp. P. V. v Č. in drugim. Zakaj so v „Nov.“ ustavljene „popotne črtice in povesti“, in sodnijskega življenja“, čeravno nobena še ni gotova? — prašate. S tem vprašanjem se obrnite do vredništva „Nov.“, gosp. J. A. ne vé nobenega odgovora, ker gotovo je vse.

Zahvala.

Zahvalujem se iskreno vsem prijateljem in znancem, posebno tukajšnjim gospodom meščanom, uradnikom in iz Ljubljane došli gospódi za sočutje in vdeleževanje pri pogrebu moje ljubljene, nepozabljive sopruge

Marije Dereani rojene Dolmitscher

kakor tudi za mnoge podarjene, prekrasne vence.

V Žužemberku 12. decembra 1879.

Edom. Dereani,
v imenu cele rodbine.

Spričevalo

o pravem

Wilhelmovem

kričistilnem čaju zoper protin.

Gospod Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen.

Radovesice na Českem, p. B. lin
15. sušca 1876.

Večkrat sem rabil Vaš Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin, in sicer zoper bolezni: nagnjene jetra in vranice, preraščenje srca in želodca s toliščo, bolečine v hrbtu in križu, slab tek, pritiskanje krvi v glavo in možgane itd., in vselej mi je pomsgalo, tako da sem si prihranil stroške za kopelj, kamor bi bil moral iti, pa moji dohodki niso dopuščali, pa tudi časa ne bi bil imel.

Verjemite mi, da si štejem v dolžnost, Vaš Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko vsakemu priporočati, ki ima kako tako bolezen, da vam s tem skčžem svojo hvaležnost za vašo iznajdbo, ki je res dobrota za človeštvo.

S spoštovanjem

P. Vincencij John, župnik.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen.

Horovice poleg Schildberga na

Moravskem 22. sušca 1876.

Moji bolni prijatelji in znanci so me naprosili, da naj vam pišem, poslati mi 12 zavitkov Vašega slavnoznanege Wilhelmovga kričistilnega čaja zoper protin s poštnim povzetjem. Ker sem sam poskusil, da je ta čaj dober, ga vsakemu priporočam.

Worbs Janez, ubožni oče.

Pravega izdeluje le

Franc Wilhelm, lekar v Neunkirchen. (Dol. Avstrija).

En zavitek, na 8 kosov razdeljen, po zdravniškem ukazu pripravljen, z navodom v raznih jezikih, velja 1 gl., in 10 kr. za zavoj.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih reži, in zmirom se mora zahtevati „Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin“, ker se izdeluje več takih ponarejenih čajev zoper protin in putko, pred kterimi vsacega svarim. (4)

Pravi Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko imajo na prodaj:

Peter Lassnik, trg. vec v Ljubljani, Ant. Leban, lekar v Postojni, Karl Savnik, lekar v Kranji, Fr. Wacha, lekar v Metliki, Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.